

Abonamintul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Fóe bisericescă-politică.

Anul II.

Blași 18 Iuni 1892.

Numărul 25.

Aprețări.

(+) Omenii, cari au fost atăt de ocupați cu serbătorirea iubileului de 25 ani dela încoronarea Maiestății Sale cu coróna sântului Ștefan s'au rentors la afacerile lor de mai nainte.

Unde poporațiunii, cari s'au re- versat din tota țara pre stradele Buda- pestei, s'au retras în alvia lor natu- rală, așa încăt privitorul acestui eve- niment important pôte judeca cele petrecute cu sânge rece.

Magiarii pot fi multămiți cu cele petrecute în Budapesta dela 6—9 Iuni a. c. Capul statului prin serbătorirea încoronării aprobă din no în modul cel mai solemn era dualistică și dreptul public actual al Ungariei. Pretutindenea la iubileu s'a accentuat caracterul magiar al statului nostru. Monarchul apăr în veșminte magiare. De pre castelul regesc din Buda nu se mai vedea, ca la alte ocațiuni, stin- dardul negru-galbin. În tota Buda- pesta nu se vedea decât două stéguri negre-galbine, dar și acestea mai cu totul înecate de tricolorul magiar, care flutură în număr mare pre acelea-și edificii. La tôte primirile de gală portul unguresc a fost purtat cu ostenta- țione de toți membrii deputațiunilor, chiar și de aceia, cari nu erau și nu se profesau de magiari. În vorbirile primatelnii, ale președinților camerelor, ale deputațiunilor, și până și în alo- cuțiunile Monarchului a respirat o

deosebită pietate cătră „sânta corónă“ a sântului Ștefan, pre care nu cu mai puțină pietate o încunjurau massele poporului, ori unde o vedea înotându în gloria lumii electrice de pre edificii publice. Dintre bărbații de frunte ai magiarilor numai aceia au fost în- timpinați cu ovațiuni furtunose pre strade, cari și-au câștigat reputațiunea de reprezentanți ai ideii „naționale“ magiare. Aclamațau pre Apponyi pentru-că a creat așa-numita partidă „națională“, care are de scop a face Ungaria cât se pôte mai neatârnatore de Austria pre basa pactului dualistic. Strigăte de „să trăsca“ îl urmăreau pre Ugron Gábor, pentru-că și-a luat de devisă numai uniunea personală a Ungariei cu Austria. Însoțit au cu triumf pre mi- nistrul Wekerle, pentru-că lucră din resputeri nu numai pentru susținerea ecuilibrului în budgetul statului, ci și pentru neatîrnarea Ungariei pre tere- nul economic și financiar.

Tôte acestea sunt motive mari, pentru ca Magiarii să se bucure. Și bucuria lor nici după iubileu nu are să încete, pentru-că numărul din 11 Iuni a. c. a Monitorului Oficial cuprinde tot din incidentul iubileului încă și un răspuns indirect la cele ce a făcut deputațiunea Românilor la Viena.

Acastă deputațiune a accentuat cu emfasă, că are să caute vindecarea rului, de care sufer națiunea română, acolo, unde se află reședința casei dom-

nitore habsburgice, adecă în împărătesca cetate Viena, ér Monarchul răspunde în numărul citat al monitorului oficial prin decisiunea sa, în care țece, că reședința sa pentru Ungaria este Budapesta, care pre viitor va purta titlul de „capitală și reședință“.

Cu tôte acestea noi nu avem motive de a ne descuraja. Înainte de asta cu douăzeci și cinci de ani s'a proclamat numai libertatea și egali- tatea individuală a tuturor cetățenilor patriei fără deosebire de confesiune ori naționalitate, însă nu și egala îndrep- țare a tuturor naționalităților și ga- rantarea drepturilor lor firesci de a se puté desvoltă după caracterul și individualitatea lor proprie națională. Noi însă am știut profită și numai de libertatea individuală, pentru ca în butul tuturor abuzurilor de putere să facem progrese însemnate pre tôte terenele vieții noastre publice.

Școlele noastre au progresat nu numai extensive, adecă înmulțindu-se, ci și intensive, adecă ridicându-se tot mai mult la nivelul trebuințelor de astăzi. Presa românească, care la 1867 abia vegetă, astăzi numără și două or- gane cotidiene. Spiritul național românesc a străbătut în tôte păturile societății noastre, în care tot mai adânc rădăcinii prinde idea unității culturale românești. Limba românească atăt scrisă, cât și vorbită, devine pre ți ce merge o iconă tot mai fidelă a uni- tății și uniformității de gândiri și sim-

Feuilleton.

Bucuriile și suferințele unui baccil.

— De el însuși istorisite. —

Avusem prin vèduhă dimpreună cu milióne camerați de ai mei multă vreme o viață amărită, nescind încetră ne va arunca sorțea și că ore ce se va alege de noi.

În sfârșit o plóe repede ne aruncă la pământ și ne lipt de pulverea de pre stradă — unde las' de nu ne-a copt sórele. Am zăcut aci mai multe luni, fără de a fi în stare a cresce și a prosperă. — Un baccil ajuns în starea perfecțiunii rătăci într'o ți pre la noi și ne istorisi, că nu departe de noi mulți dintre camerații nostri se bucură de o adevărată bună afare baccilică. — Într'o ți când eu ér meditam asupra de a mai fi sau a nu mai fi, înjurându pre mai mulți trecători, cari călcău fără nici o milă preste noi, veni un vèrtej furios asupra noastră, carele pre mai mulți inși dintre noi precum și alte gunóie ne ridică în vèduhă, și o ce norocire, chiar pre vre-o câțiva inși ne infundă în gura unui domn tinér, fru- mușel. — Și o cât de bine nu ne simțiam

acum în acest loc umed — călduț, carele în asemnare cu strada cea prăvósă era un adevărat rai! Acum odată nu ne mai stă nici o pedecă în calea desvoltării noastre, căci nutremint, mai ales, aveam din gre- ul. Petrecerea noastră de aici însă n'a durat mult; căci ast loc avea să fie numai stațiunea cea dintâi. Domnul cel tinér cu prilejul când și-a făcut odată toilleta, clătindu-și gura, înghițind odată bine apă rece, ne aruncă într'un abis lunecos și întunecos, pre carele ómenii îl numesc esofag. În această țeve am rămas numai puțină vreme, căci prin nesce alte bune în- ghițituri am fost aruncați de aci și mai în jos. — Scaldă cea rece, mai ales mie, nu mi-a prea priit, și am fost foarte vesel, când am ajuns în un loc mai spațios, ce se numesc rânză. Aici am sperat că-mi voi puté cu desăvârșire ajunge desvoltarea mea; temperatura și nutremintul mi pri- iau de minune, apoi societatea încă nu-mi lipsia. Singura împrejurare neplăcută era aceea, că la timp anumit se vèrsă în rânză fluidități acrii de colóre roșetică, pre cari acel om avea să le mistue în canti- țăți destul de considerabile.

Deja după vre-o câteva ți se ivi o

mişcare caracteristică, o sguuire, și étă-mé în urma acesteia dimpreună cu alți camerați de ai mei espedați sus în gură. Totul a atroat dela un fir de păr, și mai că eram să fim scoși la largul. — Din no- rocire însă în loc de a merge mai departe, am făcut retour. De ast-dată calea ne duse în jos pre o țeve largă, numită gâtiță, și după o puțină poposire involuntară am ajuns în un organ frumos roșetic, stră- tăiat de infinite ambituri, pre care ómenii îl numesc plămână, și carele are să fie foarte important pentru resufare. Aci în- curind ne aflam ca acasă. Nu aveam să ne temem, că incurind o să fim ér aruncați în sus, pentru-că aci nu venia ni- mica în jos nici solid nici fluid. — Aci am crescut necrețut de repede, am lu- at o formă elegantă lungăretă întocmai ca și un gâtej, asociându-ne în grupe. Băr- batul cel tinér, carele ne ocrotea, nu se părea a fi chiar un model de soliditate, căci petrecea mai în tota séra în societatea cea mai nebunatică. El fumă cu patimă întocmai ca și companii sêi. Nouă firesce că fumul, carele adese-ori străbătea până jos la noi, ne era nesuferit, și necompatibil cu constituțiunea noastră cea fragedă. De-

țiri, cari frământă societatea românească. Avem mai multe institute culturale, cari în 1867 nu le aveam, cum sunt de es. internatele pentru creșterea fețițelor, și cu atât mai multe instituțiuni finanțare și economice, cari promit — presupunându, că vor fi conduse cu intențiuni curate, — a deveni un rădăm puternic la lucrările noastre culturale și politice.

Multe am pute aduce pentru a ilustra cu exemple, că libertatea individuală proclamată la 1867, deși adeseori făcută iluzorie prin măsuri arbitrare, a fost priinciosă dezvoltării noastre culturale și naționale, și pentru aceea succesele Magiarilor cu ocaziunea iubileului nu au să ne descurajeze.

Pre un teren însă am rămas înderept și anume în eluptarea drepturilor politice, ce sunt indispensabile, pentru ca poporul român să-și asigure și din partea statului spriginul moral și material în esistența și dezvoltarea sa națională și culturală, și astfel să potă trăi fără a fi espus pericolului de cutropire din partea tendințelor de magiarizare, care sunt bôla cea mai periculoasă, de care suferă statul nostru.

Nu pôte fi îndoios că — precum am dovedit-o și noi de repetite ori — cauza la nesuccesele noastre politice, este a se căuta în prima linie în spiritul dușmănos, de care au fost conduse guvernele noastre dela 1867 încôce față cu ori ce manifestațiune de viață națională nemagiară. S'au identificat interesele statului cu interesele unui singur element etnic, adică a celui magiar. S'a decretat în sfaturile celor dela putere, că toate instituțiunile acestui stat nu pot fi decât magiare, și că cultura tuturor cetățenilor patriei trebuie să fie străbătută numai de spirit magiar.

Toți factorii politici și totă societatea magiară au lucrat în decurs de 25 ani numai în conformitate cu acele principii necorespundătoare raporturilor etnice ale țerei noastre, și contrarie dreptății și ecuității.

Cu toate acestea trebuie să mărturisim, că dacă Magiarii au srbătorit cu bucurie succesele lor politice în decurs de 25 ani, er noi deplângem nesuccesele noastre, vina la acesta trebuie să o căutăm și în noi înși-ne.

Noi avându în vedere, că suferind națiunea română, suferă totă odată și biserica noastră, de repetite ori am indigitat scăderile, cari după părerea noastră se află în conducerea politice românești, fără a voi prin acesta a sparge solidaritatea națională, care trebuie păstrată la ori ce popor, care se luptă înainte de toate pentru drepturi, ce au să-și asigure individualitatea sa națională. Nu vom repeti deci aceea, ce am accentuat și de altă-dată, ci ne vom mărgini numai la aparițiunea cea mai recentă în viața noastră politică. Se pare, că noi Români încă nici acum nu ne putem închipui, că nu trăim sub un absolutism, în care ori ce strămutare se pôte face numai de monarhul țerei, căci dacă ne-am ști trage sama cu împrejurările actuale, nu am fi întrebuit ca mijloc esențial pentru dobândirea drepturilor noastre politice memorandumul așternut de curându, care chiar și când ar fi în stare a mai dumeri încâtva șovinismul celor dela putere, tot nu ar pută să delature cauza rului, de care suferim, de-orece delaturarea rului nu atâră numai dela factorul politic, căruia s'a așternut memorandumul. Cu atât mai ciudată ni-se pare însă de o parte procedura acelora, cari cu o violență turbată insultă pre ori cine li-se

pare, că nu aprobă modul, cum au așternut memorandumul și adese-ori chiar și pre aceea, despre cari nu au nici o dovadă, că le-ar fi stat în cale la această ispravă politică, er de altă parte ținuta pătimase a unora dintre ai nostri față cu aceea mișcare românească. Totă cestiunea acesta nu merită, ca pentru ea să se semene ură între frați și să se facă imposibilă ori ce acțiune comună și armonică între Români. De aceea ar fi timpul, ca în politica noastră și mai cu samă în ȋiaristica noastră să se introducă eră-și încrederea reciprocă, obiectivitatea, iubirea frățească, bunăînțelegere și solidaritatea neapărat de lipsă pentru luptele noastre politice.

Pre Unguri i-a aflat iubileul încoronării una, er pre noi divisați. Ore până când va fi totă așa?

Sălbăție. — Președintele partidului național român dl. Dr. Rațu din Turda, rentorcându-se dela Viena, unde a fost în afacerea prezentării memorialului, fu atacat de o mulțime sălbatecă în chipul cel mai neomenos. Mulțimea fanatisată nu se îndestulă cu sbierături, fluerături și iusulte, ci trecându la fapte a spartă cu pietri ferestrele dela casa domnului Rațu și a devastat toate, câte se află în patru încăperi. Pentru restabilirea ordinei a trebuit să fie recuirată miliție dela Clușă.

Este destul a înregistra sălbăția aceasta, pentru a provoca indignarea tuturor omenilor cinstiți. Pôte avé ori cine păreri sale privitor la mergerea deputațiunii române la Viena. Una însă va trebui să concedă fiesce cine, anume, că Români mergându la tron nu au comis nici un lucru neconstituțional. Cum a putut deci să provôce faptul mergerii domnului Dr. Rațu la Viena escesele sălbatece mai sus înșirate? Dar și în cazul, când mergerea domnului Dr. Rațu în fruntea deputațiunii române ar

altmintrenea noi totuși eram veseli și netighe de minune frageda plămână. Ne făcurăm cale tot mai departe și după vre-o câțiva ani trăiam în speluncă formală. Ospetarului nostru firesce că acest proces se părea că nu-i prea vine la socotă; elu căpeta tusa, și într-o noapte tusa așa a fost de vehementă, încât mulți camerași din societatea mea fură expedați în sus. Despre sôrtea lor nici c'am mai auditu ceva. Cei rămași ne bucuram, c'am rămas scutiți de a fi promovați în regiunea subsolară. Dar vai! Tusa deveni tot mai acută, și domnul celu ținere nu mai pută să-și vadă de oficiul său și fu silit a evita fidela societate. De acum înainte îl cercetă în totă ziua un bărbat, — omeni îl numesc medic — care vorbea multe cu el și-i totu pipăia și ciocăna corpul juru împrejur. Fiorosul ciocănit îl puturam distinge binișor și noi, și acum ne neliniștia seriose îngrijiri asupra viitorului nostru. După puține zile ținere nostru domn făcu o lungă călătorie. Ajungeam din ce în ce totu mai sus; aerul deveni totu mai curat, er noi ne aflam din ce în ce totu mai rău. Și temerile noastre n'aveau să fie nemotivate, căci după vre-o câteva săptămâni deja se iviră mari schimbări în locul unde ne aflam. Nutremintul începă a ni-se imputina, ba încă unii dintre camerași nostri au ajuns a fi închiși cu totul, încât periră încurându într-un chip destul de ticălos. Într-o zi am auditu o convorbire, care ne însufă o spaime grozavă. Cineva adică istorisi ținere nostru domn, că cea mai nouă scire

este: „că un anumit bărbat, Dr. Koch, ar fi aflat acel mijloc, prin care ar pută prăpădi întregu nemul nostru.“ Vai cât am mai blăstemat pre acest dușman alu baccililor. Efectul acestei sciri a fost: că pre ținere nostru domn îl cuprinse o veselie, care de multă vreme nu o mai observasem la dînsul. Spre bucuria noastră într-o zi scăparam de acest aer nesuferit, căci plecarm la vale.

În celea dintâi săptămâni după rentorcere — domnul nostru petrecea mai totu pre acasă, — se făcuse foarte solid. Totu același bărbat, — medicul — carele mai înainte l'a fost cercetat adese-ori, veni acum în totă ziua și-lu întrebă de aflare. Acum eră-și audam în imediata noastră apropiere fiorosele pipări și ciocănituri. Într-o dimineță — vai ce mai frică ne cuprinse — audirăm pre medicul vorbind despre limfa lui Koch precum și despre injecțiuni în spate. Și aievea că în dimineța următoare deja și observarm, că nu știu ce mișcări se îndepliniau la spatele noastre; astea de sigur că erau temutele injecțiuni. Noi deja am și credut, că acum ne-a sunat césul. Frica noastră de dușmanul de morte alu nostru adică de drul Koch ni-se părea însă a fi neîntemeiată. Numai ce-i drept, câte unuia dintr'ai nostri nu le cam pril asta, dar' cei mai mulți și-au venit în ori numai decât după frica ce l'a fost cuprins.

ȋnere nostru domn intramându-se puțin, începă erăși a petrece ca și mai înainte în nebunatică societate. După vre-o câteva săptămâni colonia noastră s'a recreat

câtu de bine și prosperă vedându cu ochi. Noi ne-am estins călătoria noastră preste amindou plămâni și eră o bucurie a vedé ce viață eră acolo.

Dar după bucurie urmăză întristare. În apogeu aroganței noastre baccilice se ivi erăși fiorosa tusa și acum din nou erăși începura involuntarele emigrări în masse dintr'ai nostri. O mulțime de amici și cunoscuți au fost răpiți, și chiar și eu însu-mi de mai multe ori eram primejduit, de a fi scos din plămâni.

ȋnere nostru domn încurându n'a mai eșit pre afară, ci mai întregu timpul îl petrecea liniștit în casa sa. De-odată a domnit în prejurul nostru o tăcere mormentală; nu multu după asta toate se făcură reci ca gheta, și în scurtu băgarăm de samă, că pre ținere nostru domn îl transportă din acel loc și-lu încredință un locu singuratic. Zădarnic ne-a fost așteptarea noastră după vre-unu semn de vi-ță. Încurându ni-se ivi lipsa de nutremint și împrejurul meu muria cu grămada baccilii din lipsă de nutremint. Vai câtă bucurie am mai simțit eu, când am scăpat de dușmanul nostru de morte, de drul Koch și etămite acum trebuie să per și eu în modu așa de miserabil. Mă puteam bucura de viață încă vreme îndelungată în ciuda omoritorilor de baccil Koch, Liebreich etc. Dar de!

„Ar fi fost prea bine
N'a cam fost de mine!“

(A. O.)

Val. Florianu.

fi fost un lucru neiertat, este oare permis, ca mulțimea să-lu pedepsescă și să-și iea satisfacție? Unde vom ajunge pe calea acésta? Și ce va fi, dacă și Românii ar apuca pe calea Turdenilor?

Nu ne trece prin gând a învinovăți pentru esecesele din Turda națiunea magiară. Nici mulțimea nu o putem condamna. Ea a fost un instrument orb în mâna altora. Condamnăm însă cu totă asprimea pre cărturarii aceia ai Magiarilor, cari fără lécu de conștiință atîță patimele plebei, nutresc ură și desbinare între cetățenii țerei și pregătesc patriei un viitor trist. Acești cărturari sunt mai ales diariștii. Onoarea națiunii magiare și salutea patriei pretind, ca acești agitatori ticăloși să fie aduși la ordine. Condamnăm mai departe autoritățile, cari în reprimarea esecelor nu desvöltă energia aceea, care o pretinde dela dñsele legea, dreptatea și umanitatea.

Scenele din Turda pentru guvernă au să fie un moment. Repetirea lor pte să fie fatală pentru pacea internă a țerei. Așteptăm o procedură energică și o esemplară pedepsire a celor vinovați.

Emke în Budapesta. — Kulturegylet-ul ardelenesc și-a ținut adunarea sa generală din estă-an în capitala țerei. Aprópe de 500 membrii ardeleni s'au dus la Pesta, ca să arete unguenilor însufățirea lor pentru cauza reuniunii.

Adunarea s'a ținut chiar în zilele iubibile ale încoronării, ca reuniunea să pótă participa și la acele serbări. Și în faptă, între reuniunile postate pre drumul, pre care avea să între cortejul regesc, Kulturegylet-ul a fost în locul cel dintăiu.

Adunarea reuniunii a fost foarte cercetată. Bărbați de valóre politică au participat. Și guvernul a ținut să fie de față la adunare, reprezentându-se prin secretarul general dela ministerul de culte, Albert Berzeviczy.

După adunare reuniunea s'a prezentat înaintea primatului, cerându-i sprijinul. Primatetele s'a făcut membru al reuniunii, i-a dat 1000 fl., și a asigurat-o și pentru viitor de sprijin moral și material.

Adunarea reuniunii merită atențiunea noastră. S'au rostit vorbiri interesante mai ales pentru noi. Căci o scie or cine, că în analiza ultimă Kulturegylet-ul pre conta noastră lucră. Dintre vorbiri mai interesantă putem numi vorbirea secretarului de stat Berzeviczy, care în calitate de reprezentant al guvernului unguesc a esprimat vederile aceluiași guvern. Domnul Berzeviczy a accentuat de repetite ori, că tendința Kulturegylet-ului nu e ostilă nimenui, că Kulturegylet-ul nu vre să iea dela nimeni nimic, ci să dea, că Kulturegylet-ul nu vre să răpescă limba naționalităților. Scopul Kulturegylet-ului este, — a disă totu dl secretar general dela culte — să lățescă cultura națională magiară între tóte naționalitățile țerei și în special între Români, de-órece numai cultura acésta națională magiară pte să întemeieze statul unitar național magiar. Cultura naționalităților nemagiare își are razemul său afară din țera asta; numai cultura magiară își are temelia ei aici în țera. Chiar de aceea este o cestiune de viață pentru conservarea statului ungar, a propagă cul-

tura națională magiară și în consecință a sprijini Kulturegylet-ul, care și-a propus lățirea acestei culturi printre Români.

Vorbirea domnului Berzeviczy a fost viú aclamată, și ómeni de valórea lui Apponyi și Ugron s'au grăbit a-i gratulă și a-lu felicită. Sămnă acesta, că oratorul a vorbit din inima tuturor și că a interpretat bine intențiunile și tendințele Kulturegylet-ului.

Noi încă suntem cu recunoștință față cu domnul Berzeviczy. Matadorii ardeleni ai Kulturegylet-ului ne-au spus tot-deuna, că scopul lor e a conserva magiarimea din Ardél și a o feri de romanisare. Acum însă aflăm, că nu acesta este scopul mărétu al Kulturegylet-ului, ci lățirea culturai naționale magiare între noi Români și mijlocul unificarea națională magiară a țerei noastre. Bine că ni-s'a spus verde. Suntem numai curiosi a sci, cum își fuchipuesce domnul Berzeviczy lățirea culturai naționale magiare fără de lățirea limbei magiare și prin urmare fără de atacarea și jignirea limbei materne a naționalităților nemagiare. Pte-se inchipui cultura națională fără de limbă națională? Ore nu în limba sa trăesce fiesce care popor? Și dacă este așa, dacă Kulturegylet-ul nu pte să lățescă cultura magiară fără de a lăți în proporțiune și limba magiară, atunci cum se mai pte afirma, că tendințele Kulturegylet-ului nu sunt dușmănoase naționalităților nemagiare și în special Românilor? Dacă este primejdiosă cultura națională română pentru statul ungar, atunci și limba română e primejdiosă, și atunci datorința Kulturegylet-ului e, a impede că nu numai lățirea culturai naționale române ci și a stărpi limba română și datinele române. Asta este consecința, și noi scim prea bine, că domni dela Kulturegylet își trag consecințele chiar așa de bine ca și noi.

Este dară lucru isprăvit. Kulturegylet-ul vre să lățescă între noi cultura specifică magiară. Noi din contră credem a avé dreptu dela însuși Dumnezeu la limba, la naționalitatea și în urmare la cultura noastră națională românescă. Dumnezeu ne-a făcut Români și noi nu vom lucră în potri. Celui de sus. Noi nu primim altă cultura, decât ceea ce ne convine firei noastre. Kulturegylet-ul își pte încercă norocul: pte să înscrie între membrii săi încă vre-o câțiva primai și episcopi și pre ministri împreună cu toți secretarii de stat. Pentru aceea noi totu Români vom rămâne și vom înaintă și noi pre calea aceea, pre care ne-a desemnat-o Dumnezeu popórelor.

Revistă bisericăscă.

Roma.

Preparativele pentru jubileul episcopesc de 50 ani al Sântiei Sale se continuă cu insistință. La biserica comemorativă, dedicată Patronului Sântiei Sale, sântului Ioachim, progresază lucrările în măsură îmbucurătoare. Biserica acésta, după cum e sciut, este un ofertu al catolicilor din lumea întregă. Sumele până aci adunate ajung la 163.563 franci.

Episcopii provinciei bisericăsc de Roma au ținut în zilele trecute în palatul Propagandei o conferință, în care au desbătut agendele dieceselor ținătoare de provincia romană. Conferințele

aceste le-a prescrist Sântia Sa pentru tóte provinciile bisericăsc din Italia, și ținerea lor e împreunată cu efectele cele mai salutare.

Sântia Sa va trimite la esposiția din Chicago o cartă a Americi, care este proprietatea museului Borgian din Propaganda. Acésta este cartă cea mai veche a Americi. Pre ea se pte vedé și acum linia aceea roșie, prin care a desemnat Pontifcele Alexandru VI țermurele între proprietatea Portugesilor și a Spaniolilor.

Germânia.

Catolicii germâni au aranjat în serbătorile Rusaliilor un peregriaj mare la mormintul sântului Bonifațiu din Fulda. Acolo toți cei adunați s'au rugat pentru părintele creștinătății și pentru înflorirea sântei Biserice. În decursul peregriajului s'a ținut și o adunare, la care au participat preste 14.000 persoane. Toți cei de față au votat o rezoluțiune, în care au protestat împotriva situațiunii nedemne, ce s'a creat Pontifcelui și au dat espreziune convingerii lor, că chiar resolvarea problemelor mari, ce agită societatea europeană, pretinde neatárnarea Capului Biserice.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Parlamentul a terminat desbaterea budgetelor ministerelor de comerț și de honveđi. Discusiuni mai importante nu au fost. Propunerile șoviniste cu ocasiunea desbaterii budgetului ministerului de honveđi s'au făcut și în anul acesta, fără ca să dea însă ansă la scene turbulente. Opoziționali se vede că sunt mulțamiți cu succesele dobândite la serbarea jubileului.

Făț cu scirile, că desbaterea proiectelor de valută va fi amânată până la toamnă, se auunță din isvoru oficios, că améndoué parlamentele vor rămâne împreună, până cându desbaterea proiectelor numite va fi terminată. Desbaterile vor începe îndată ce comisiunile își vor fi terminat lucrarea lor.

România.

Regele Carol a plecat la Sigma-lingen pentru a asistă la logodna prințului Ferdinand cu prințesa Maria de Englitera.

Sesiunea estraordinară a corpurilor legiuitoare s'a închis. Activitatea de trei luni a corpurilor legiuitoare a dovedit, căt de mult s'au consolidat treburile în urma alegerilor săvârșite la începutul acestui an. Pre lângă votarea budgetului s'a adus încă o seriă întregă de legi, dintre cari unele sunt de o însemnătate evidentă pentru țera. Așa legile finanțiare, organizarea creditelor agricole, tablourile de prețuri pentru vinđarea domeniilor Statului, sunt totu atâtea dispozițiuni, a căror efecte salutare de sigur vor fi simțite.

Italia.

Guvernul italian, abia de câteva zile reconstruit, a scăpat de crisă numai

cu mare greutate. Giolitti a cerut parlamentului un budget provisoriu pe șase luni. Opoziția ce se făcuse acestei propuneri a fost foarte vehementă și eră de temută, că votul camerei nu va fi favorabil pentru guvern. În sfârșit totuși camera a încuviințat cererea guvernului cu o majoritate destul de remarcabilă. După votul deputații au și plecat către casă și nu va rămâne alta de făcut, decât amânarea sesiunii, respective dizolvarea parlamentului și scrierea de alegeri nouă. Firesce că criza guvernamentală nu se poate privi de rezolvată. Răul zace în starea financiară ruinată a Italiei, care va pune capul la ori ce guvern.

Anglia.

Partidele parlamentare din Anglia au ajuns la o înțelegere cu guvernul privitor la dizolvarea parlamentului. Terminul statorit pentru dizolvare este ziua de 25 Iunie. Este prea firesc, că îndată după dizolvare va începe campania electorală, care de astă-dată promite a fi din cele mai interesante.

Francia.

În sărbătorile Rusaliilor Francezii au aranjat în Nancy nise serbări gimnastice, la cari au fost invitate reuniuni din țară și din străinătate. Serbărilor acestora s'a dat o însemnătate deosebită, fiind că la ele a participat și președintele republicei, Carnot, și fiind că Nancy este situată la granița Germaniei. Importanța serbărilor a crescut și prin împrejurarea, că verul țării, marele duce Constantin Constantinovici, a cercetat cu aceea ocaziune președintele Carnot. Visitei acesteia se dă mare însemnătate: anume ea este considerată, ca o satisfacție dată Francezilor pentru visita ce a făcut-o Țării împăratului german. Altcum serbările au decurs în ordinea cea mai frumoasă și provocările ostile față cu Germania, de cari se temeă cercurile politice din Berlin, nu s'au întâmplat.

Belgia.

Alegerile pentru constituantă sunt terminate. Atât în senat cât și în cameră clericali au rămas în majoritate. Pentru senat sunt aleși 44 clericali și 30 liberali, eră pentru cameră 92 clericali și 52 liberali. Vor fi câteva balotagii. Scopul noului parlament este numai revisuirea constituției. Dezbaterile vor fi violente și îndelungate. Probabil e, că constituantă se va pronunța pentru sufragiul universal. La totuși cazul va fi de mare interes, a urmări dezvoltarea lucrurilor din Belgia.

Correspondințe.

Gherla, 10 Iun. 1892.

Preastimate Domnule Redactor!

Cu totuși respectul Vă rog să binevoiti a publica în președintele DVăstră țiar „Unirea” notița următoare:

Elevii dela institutul preparandial din Gherla în 28 Mai au aranjat sub conducerea corpului profesoral o excursiune la comuna S. Ioana. Deja de cu bună dimi-

neță s'au adunat în curtea preparandiei, de unde la 6 ore au plecat între sunete de muzică în marș militar spre comuna din vecinătate Nicula, în a cărei apropiere se află cunoscuta mănăstire. Aci după o scurtă pauză, la 7 1/4 ore au intrat în mănăstire asistându la s. Liturgie, sub durată căreia au cântat în cor. După 11 ore apoi trecându preste delul Niculei și-au luat calea spre comuna S. Ioana, unde ajungându pre la 1 ora d. m. au fost conduși la casa ospitală a preotului local M. O. D. Ioan Chereșteșii, care cu o adevărată iubire a primit în casa sa pe cei 80 tineri, pre cari i-a așteptat cu mesă așternută. După prânz dl preot conducându pre elevi în stupina sa binearanjată, a ținut o prelegere practică despre stupărit. De către sora pre la 1/2 7 ore au plecat cu toți erăși în marș ostășesc către casă, aducându cu sine reminiscențe plăcute despre petrecerile și bucuriile zilei memorate.

Pre lângă expresiunea deosebitei stime rămân serv plecat
Brs.

București, în zilele ss. Rusali.

Clarissime Domnule Redactor!

Anunțurile de prin toate țările, plătetele de pre zidurile capitalei, pregătirile grandioase ale comitetului Ligei, ecă totu atâtea semne, ce prevestesc apropiatul congres al Ligei, er interesul, bucuria și entuziasmul, ce ușor îl puteai ceti din fața fiesce căruia par' că te îndreptăia la o reușită splendidă a congresului; dor ce ar și pute încălți mai tare pre frații despărțiți prin atâtea granițe, ca idea unității (culturale) intrupată atât de bine în Ligă?

Deschiderea congresului eră fixată în Dumineca ss. Rusali la orele 2 1/2 d. m. Cu multu însă înainte de acesta curgea publicul ca ploia și se îndreptă spre Ateneu, care cu totă mărimea și mulțimea sale spațioase, abia putea cuprinde publicul adunat.

La orele 3 d. m., în mijlocul unui public numeros și compus mai ales din inteligența și aristocrația capitalei, intră în sală venerabilul președinte al Ligei dl Al. Orescu însoțit de comitetul Ligei și de delegații tuturor celorlalte secțiuni între aplausele publicului prezent. S'au ținut trei ședințe.

Ședința I. În o cuvintare cam de unu pătrar de ora președintele salută pre membrii Ligei adunați în ședință, arată ideile conducătoare ale Ligei precum și munca și jertfele reclamate imperios spre realizarea acestor idei, apoi sfârșesc cu cuvintele: „Vor veni de sigur timpuri grele și pote pentru totdeuna hotărtoare asupra vieții poporului românesc, și e bine, ca ele să ne găsescă pregătiți, organizați, cu inimile aprinse, într'unu singur gând, cu unu singur dor, dorul unității (culturale). Acestu sfântu nume e cusut pre stegul Ligei și pre câtă vreme el va falfai mândru, milioane de glasuri de Români voru striga cu frenesie la vederea lui: Trăescă Unitatea (culturală) și cu ea Trăescă România!”

Urmază apoi cetirea raportului prin dl Gr. T. Brătianu, carea a durat aproape 2 ore. În acestu raport se arată înmulțirea secțiunilor Ligei, activitatea și starea financiară a fiesce cărei secțiuni în specie, buna organizare și legătură între secțiuni, în urmă mănosa activitate a secțiunii centrale.

După cetirea raportului desu intreruptu de aplause însuflețite, urmază cetirea numeroselor telegrame din toate părțile. Ast-fel se sfârșesc prima ședință abia pre la orele 6 d. m. în mijlocul unei însuflețiri generale, indescriptibile.

Ședința II. Luni se încep ședințele administrative. În prima ședință adm. începută la orele 9 a. m. se debate proiectul elaborat pentru modificarea statutelor.

Între numeroasele și însemnatele reforme ce s'au făcut în organizarea Ligei în decursul acestei lungi ședințe nu pot lăsa neamintită noua reformă, după care în București se formază unu comitet general de 9 membri, numit: „Comitetul executiv al Ligei” separat cu totul de secțiunea din București, care încă va fi subordonată acestui comitet și supusă acelorasi angajamente și îndatoriri, ca și secțiunile din țară, perđându centralizarea, carea va trece la numitul comitet executiv.

Conformu cap. X. art. 75 al. 2 din proiectu e îndatorată fiesce care secțiune a avé unu steg național, purtându pre partea albastră inscripțiunea: „Unirea face țaria”, pre câmpul galben inscripțiunea de pre sigilul Ligei în formă rotundă, er pre celu roșu inscripțiunea: „In hoc signo vinces”. Acesta ședință se sfârșesc abia la orele 2 d. m. cu mulțămirea și bucuria, ce au simțit o toți membri, pentru multele reforme salutare, ce s'au introdus în statute.

Ședința III. După prânz la orele 4 se purcede la alegerea comitetului executiv constătoru din 9 membri și 3 censori. Se alegu dui: Gr. T. Brătianu, C. Davidescu, ingineru, N. R. Danilescu, ingineru și profesor, N. Cosăcescu, ingineru, profesor și publicist, G. Bursani, avocat, G. Popa, profesor, Ioan Lupulescu, profesor și Em. Antonescu, stud. univ. ca membri, er ca censori se realegu dui: Șt. Periețanu-Busău, avocat, Ioan Bianu, profesor și Ștef. Sihleanu, profesor universitar. Ca președinte de onore se aclamă dl Al. Orescu, rectorul universității. Se denumesc și întârescu în urmă ca membri onorifici: dui Ludwig Schwenhagen, publicist în Berlin, Louis van Keymeulen, profesor la academia regală din Anvers și P. de Mey, publicist din Anvers, eră ca membrii corespondenți: dui G. Lorand, șef-redactor al marelui țiar „La Reforme” din Bruxelles și Edoardo Calenda, unu escelent student al universității neapolitane și amic infocat al Românilor.

Luni sera la orele 8 1/2 cântându mușica „Deșteptă-te Române” se deschide banchetul în sala de marmoră a otelului „Union”. La banchetu au luat parte preste 200 de persoane. Toastele au fost numeroase și pline de însuflețire, eră bucuria în genere nepusă de mare.
B. dela L.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din 1891:

Au solvit pre anul 1891. In Archidieceșă. Parochia Berchișu, 5 fl. — Parochia Petridul de sus, 3 fl. — Parochia Cătina, 10 fl. — Parochia Juriul de Câmpie, 3 fl.

Până acum au încursu pre anul 1891 suma de 1,067 fl. 62 cr.

Au solvit pre anul 1892. Dómna veduvă protopopășă din Chimitelnicu Aurelia

Maioră a adunată cu ocaziunea unei petreceri 12 fl. — Doina preoteasă din Budiulă de Câmpie N. Popu a adunată asemenea la o petrecere 8 fl.

Până acum au încurs pre anul 1892 suma de 65 fl. 53 cr.

Invitare la prenumerațiune.

Cu 1 Iuliu st. n. se începe abonamentu nou la „Unirea”. Prețurile sunt însemnate în fruntea foii.

„Unirea” reprezintă și apără interesele bisericei române greco-catolice. „Unirea” nu este fôe de partid, fiindcă biserica, în a cărei serviciu stă, nu e o instituțiune de partid, ci o instituțiune dumnezească ridicată sus preste ori și ce partid omenesc. Chiar de aceea lipsa și importanța „Unirii” se face din ce în ce mai simțită. Neînțelegerile ce s'au ivit în sinul națiunii noastre, cari pre și ce merge se totu potențază, ceru neapărat o fôe, care să privească lucrurile dintr'unu punctu mai înaltu de vedere și să apere fără patimă și preocupare interesele generale și adevărate ale poporului român. „Unirea” se va sili a corăspunde acestei necesități.

Ajungă atâta pentru a arătă însemnătatea semestrului de care ne apropiăm.

Rugăm deci pre onorații nostri abonenți, să-și achiteze abonamentele restante, să ne trimită prețul abonamentului nou anticipativ și să ne câștige și abonenți noi. Din partea noastră nu va lipsi nici o ostenelă, pentru a face ca „Unirea” să corăspundă tuturor așteptărilor îndreptățite.

Redacțiunea și Administrațiunea
„Unirii”.

Noutăți.

Ovațiuni. *Esclența Sa I. P. S. D. Mitropolitu* din incidentul decorării Sale cu marea cruce a ordinului Leopoldin, Sâmbătă în 11 a l. c. cu ocaziunea rentorcerii la reședință a fostu așteptat s'arbatorește de înțregu clerulu gremialu adunatu înaintea castelului mitropolitau și binevenat pentru fericită rentorcere și înalta distincțiune primită dela Monarchulu nostru. În zilele următoare a mai fostu felicitat meritulu archiereu de cătră reprezentanții tinerimii studioase dela institutelle de învățămintu din locu, de cătră inteligința laică din Blăși în corpore, precum și de cătră mai mulți privați.

Din Archidieceasă. *M. O. D. Macsimilianu* Codarcea parochu și administratoru protopopescu alu Pogăcele este numit vice-protopopu actualu alu tractulu Pogăceua.

Dărui preagrațioase. Maiestatea Sa Monarchulu s'a îndurat a donă din casseta privată câte 100 de fl. v. a. comunităților gr. cat. din Giulușu, tractulu Ernotulu și Rănășelul tractulu Mediașulu spre scopuri bisericesci.

Ordinea examenelor publice la gimnasiulu superioru gr. cat. român din Blăși cu finea anulu scolasticu 1891/2.

Miercuri în 15 și **Joi** în 16 Iuniu 1892 examenul verbalu de maturitate.

Sâmbătă în 18 Iuniu 1892.

Grupa A. Grupa B.

Înainte de amedzi:
9—10 religiune cl. VII. | 9—10 l. magiară cl. VI.
10—11 l. rom. cl. VI. | 10—11 religiune cl. V.
11—12 l. magiară cl. V. | 11—12 religiune cl. IV.

După amedzi:
3—4 l. română cl. VII. | 3—4 religiune cl. III.
4—5 l. română cl. II. | 4—5 l. magiară cl. VII.
5—6 religiune cl. VI. | 5—6 l. magiară cl. I.

Duminecă în 19 Iuniu eventulu în 26 Iuniu.

După amedzi:

Dela 5—7 gimnastică, tôte clasele.

Luni în 20 Iuniu.

Înainte de amedzi:

9—10 l. română cl. IV. | 9—10 religiune cl. I.
10—11 l. magiară cl. III. | 10—11 l. română cl. V.
11—12 religiune cl. II. | 11—12 l. magiară IV.

După amedzi:

3—4 l. latină cl. VII. | 3—4 l. magiară cl. II.
4—5 l. latină cl. IV. | 4—5 l. grecă cl. V.
5—6 l. grecă cl. VII. | 5—6 l. grecă. cl. VI.

Marți în 21 Iuniu.

Înainte de amedzi:

9—10 l. rom. cl. III. | 9—10 l. rom. cl. I.
10—11 l. latină cl. IV. | 10—11 l. germ. cl. VII.
11—12 l. germ. cl. V. | 11—12 l. germ. cl. IV.

După amedzi:

Dela 3—6 musica vocală și instrumentală, tôte clasele.

Miercuri în 22 Iuniu.

Grupa A. Grupa B.

Înainte de amedzi:

9—10 l. germ. cl. VI. | 9—10 l. latină cl. V.
10—11 l. latină cl. II. | 10—11 l. germană cl. III.
11—12 l. latină cl. III. | 11—12 l. latină cl. I.

După amedzi:

3—4 istoria cl. VII. | 3—4 istoria cl. V.
4—5 istoria cl. III. | 4—5 istoria cl. VI.
5—6 istoria nat. cl. IV. | 5—6 geogr. fis. cl. III.

Joi în 23 Iuniu.

Înainte de amedzi:

9—10 istoria cl. IV. | 9—10 geogr. nat. cl. II.
10—11 geogr. nat. cl. I. | 10—11 geom. des. cl. III.
11—12 fisica cl. VII. | 11—12 istoria nat. cl. VI.

Vineri în 24 Iuniu.

Înainte de amedzi:

Dela 9—12 cantu bisericescu, clasele VII, VI, V, IV.

După amedzi:

Dela 3—6 cantu bisericescu, clasele III, II, I.

Sâmbătă în 25 Iuniu.

Înainte de amedzi:

9—10 matem. cl. VII. | 9—10 geom. des. cl. II.
10—11 matem. cl. V. | 10—11 matem. cl. IV.
11—12 geom. des. cl. I. | 11—12 matem. cl. II.

După amedzi:

3—4 matem. cl. III. | 3—4 matem. cl. VI.
4—5 matem. cl. I. | 4—5 ist. nat. cl. V.
5—6 geom. des. cl. IV.

Luni în 27 Iuniu.

Înainte de amedzi dela 9—12 desemnă liberu.

Marți în 28 Iuniu. Închearea anulu scolasticu. După celebrarea S. Liturgi cu „Te Deum” cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

Blăși, 8 Iuniu 1892. **Direcțiunea.**

Esamenelle verbale de maturitate la gimnasiulu superioru gr. cat. din Blăși s'au ținutu Mercuri și Joi în 15 și 16 a l. c. Admiși au fostu toți școlarii clasei a VIII-a în număr de 21. Dintre aceștia au fostu declarați maturi cu prestațiune eminentă 2, benematur 9, maturi 7, relegați la repetiția examenului din câte unu studiu după trei luni 3.

Esamenelle de calificățiune la institutul preparandialu gr. cat. din Blăși s'au ținutu în 13, 14, 15, 16, 17 în 18 a l. c. Admiși au fostu 42 de învățători și 1 învățătoră.

Premii. Despărțemintulu XXXII (D.-St.-Mărtin) alu Asociațiunii Transilvane a decis în adunarea sa generală din 1 Augustu 1891, să premieze cu câte unu galben imperiale pre doi învățători români de preteritorulu cercurilor administrative D.-St.-Mărtin și Ernotu, cari voru dovedi progresu mai mare în pomârțu și în industria de împletitu cu paie și papură. — Cererile concursuale au să fie așternute la directorulu despărțemintulu dlă Vasile Zehan în D.-St.-Mărtin până în 20 Iuliu st. n. și voru fi a se instrua cu atestat dela senatulu scolastic vidimatu și de parochulu concertent, ca directoru școlar.

Petrecerea de vară aranjată în 11 a l. c. de cătră tinerimea studioasă dela gimnasiulu gr. cat. din Blăși a avut unu succesu deplin. Unu publicu numerosu din Blăși și

provincie a luat parte la această petrecere, care a durat până noptea la 11 ore.

Esamenu. La școla poporală gr. cat. din Păucinesci Districtulu Ulpiei-Traiane, în anul acesta s'a ținutu examenul finalu publicu în 5 Iuniu st. n. cu unu rezultat eminentu. Probe caligrafice au scrisu toți elevii preste 100, între cari s'au pututu observa scrisori în adevăru frumoșe atătu românesci cătu și magiare. Cu deosebire uimitore au fostu scrierile dictando, cu cari s'aru putu mândri chiar și alte școle mai înalte. Elevii au fostu examinați din tôte studielle prescise de lege, dovedindu și de astă-dată, că prin zel și energie din partea învățătorulu se pôte ajunge scopulu școlei chiar și în comunele mai mici și mai misere. Asemene au escelat elevii acestei școle și în cântulu bisericescu și naționalu, pre cari ținêrul docente Ștefanu Țarină a pus unu pondu deosebitu. Declamațiuni ca „Peneș Curcanulu,” „Blăstêmulu lui Alesandru Țarul,” „Huniadi” etc. au contribuitu multu la entusiasmea publiculu numerosu, ce a fostu de față la esamenu. Ast-fel și din acestu esamenu ne-amu convinsu, că școlele noastre sub conducerea și îngrijirea neobosită a Stei Biserice înainteză pașu de pașu spre binele și fericirea poporulu. *Mar mulți asistenți.*

Concursu. Direcțiunea institutulu agromiculu din Clușiu-Mănășturu cu terminulu de 15 Iuliu a. c. escrie concursu la 8 locuri gratuite în convictulu institutulu. Concurenții au să-și îndrepte suplicelle libere de timbru la direcțiune, fiindu alăturate la ele: 1. Testimoniu scolasticu despre absolvirea celu puțin alor 6 clase gimnasiale ori reale; 2. atestat de botezu; 3. atestat medicalu, că suplicantele e sănêtosu și împunsu de vârsat; 4. atestat de paupertate; 5. o declarațiune din partea părintilor sau a tutorilor, că voru solvi pentru suplicante 10 fl. didactru pre o jumătate de anu, 2 fl. taxă la sala de lectură, 5 fl. cautiune pentru aparatele de lipsă, și-lu voru prevedu cu veșminte și cu alte lucruri recerute la învățămintu. Concurenții să fi implinitu 16 ani și în sensulu literelor fundatiionale să fie născuți în Transilvania ori în părțile adnece.

Budapesta capitală și reședință. Din incidentulu jubileulu încoronării Maiestatea Sa Monarchulu a lăsat să se numescă Budapesta „capitală și reședință” a Ungariei, precum se numesce Viena cetate, capitală și reședință a împărăției austriace.

Emigrarea în America Iea dimensiuni mari nu numai în părțile nordice ale Ungariei, ci și în unele părți ale imperiulu germanu. Așa din Prusia vestică și Posen, cari abia numără 3 milioane de locuitori, în decursu de unu anu au emigrat spre America 7000 de persoane, venindu totu pre 400 de persoane unu emigrantu.

Grindina. Ni-se scrie din Poiana-Aiudulu, că în ziua ss. Rusali o furtună înfricoșată s'a descărcat asupra comunei numite. Grindina a fostu de mărimea nucilor și a picat în două rinduri timp de o oră. Tôtă recolta anulu e nimicită. Chiar și drumurile au fostu nepracticabile în timp de trei zile, și abia a treia zi de cătră s'era a succesu la 810 omeni a deschide încetva comunicațiunea. Totu în ziua numită a ss. Rusali a bătutu pétra și hotarelle comunelor Aiudulu de susu, Miraslău și o parte a hotarulu Aiudulu-mare.

Fotografarea în color. Se scrie din Paris, că tehnologii francesi Tournier și Gouiton după esperimentări îndelungate au descoperit secretulu fotografării în color. Numiții descoperitori au arătat mai multe fotografii, în cari nu numai desemnulu picturilor în oleu și a aquarelor, ci și colerile suntu reproduse cu o fidelitate admirabilă.

Erupțiunile vulcanice ale Vezuului érași au începutu a luă proporțiuni mari, aruncându lavă și producându cutremure de pământ în Italia sudică. Între muntele Vesuvu și Monte-Samuna, în valea Atrio de Cavallo în timp relative scurtu s'a formatu unu nou crateru, care nentruptu aruncă cantități considerabile de lavă.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Unirea bisericii române din Ungaria și Transilvania, dară mai ales din părțile bănățene ale diecesei Lugosului.

(Continuare.)

IV.

Inceputul unirii în Bănătu ajunsă sub domnia casei habsburgice, până la 1730.

La anul 1687 (12 August) Turcii pierdută bătăia de lângă Mohács, în urmarea căreia imperialii devin stăpâni în Dalmația și Slavonia. Comandantele Carolu de Lotaringia își îndreptă operațiunea sa spre Transilvania. O aripă a trupeii comandate prin Caraffa, guvernatorul denumit pentru Transilvania, ocupă Lipova, una din cheile Ardealului.

La anul 1688 Belgradul Sârbiei asemenea să la dela Turci, era la 1689 cu ajutorul poporului sârbesc condus prin Mitropolitul Arseniu Cernoviciu, imperialii câștigă și alte cetăți în Sârbia, cari însă la 1690 erau se pierd.

Împăratul Leopold, ca pre Turci să-și neliniștească dreptul în țera lor proprie, la sfatul cancelarului boem Gr. Ulrich Kinsky, și a cancelarului austriac contele Stradtman, emite o proclamațiune protecțională pentru poporele țărilor marginase și mai înainte aparținătoare Ungariei, în carea acele popore se provocă la armă în contra Turcilor, promițându-lise între altele privilegiul frumose, și libertate religioasă.

În urmarea acestora Sârbii, cari deja la anul 1689 s'au coaliată cu imperialii, temându-se de răsunare din partea Turcilor, cari în an. 1690 câștigaseră avantaje asupra imperialilor; sub conducerea Archiepiscopului dela Ipek cu numele Arseniu Cernoviciu, cam 36,000 trecu sub scutul Austriei, și deja în Iunie 1690 prin episcopul Ienopolei Isaia Diacovici, sub anumite condițiuni ceru protecțiunea împăratului, ceea ce li-se și dă cu dtă 21 Aug. 1690. În literele protecționale între altele, jurisdicțiunea Archiepiscopului se estinde preste bisericile de ritul grecesc, nu numai din Grecia, Sârbia, Dalmația, Bosnia și Herzegovina, ci și din Ungaria și Croația, luându-se afară numai Transilvania.

Sârbii vinu în țera, și de-a lungul Tisei se aședă în deosebite locuri, ca în Arad, Segedin, Orade, Buda, Comarom, Strigoniu, și în urmarea petițiunii date prin Arseniu Cernoviciu la împăratul Leopold I, acesta cu dtă 11 Dec. 1690 și 11 Aprile și 20 August 1691 confirmă favorurile și privilegiile cerute, dându Archiepiscopului jurisdicțiunea preste toate bisericile și preoțimea de ritul grec-oriental din Ungaria și Croația.

Prin acesta în Bănătu s'a creată o relațiune nouă ierarhică și față de biserica română. Căci numitul Archiepiscop de locu începe a-și esercia jurisdicțiunea sa preste bisericile de ritul orientat în toate locurile numite în decretule protecționale, ca în Croația și Bosnia. Nu numai, ci deși Bănătu nu era încă reocupat dela Turci, totuși pre la 1691 chirotonese de episcop pentru Verșeu pre Sibibița, era pre Isaia Diacovici dela Arad și strămută la Timișoara, care însă, după ce Timișoara era încă în mâinile Turcilor, se mută la Becicherecul mare. Afară de aceea mai ordineză încă 5 episcopi, pre cari Leopold cu dtă 4 Martiu 1695 îi și întăreșe.¹⁾

E dreptu, că Cardinalul Kolonich cu dtă 25 Febr. 1699 pre numitul Archiepiscop îl face atentu, că jurisdicțiunea lui se estinde numai preste acei Sârbii, și acei episcopi, cari în virtutea proclamațiunii invitătoare se aședaseră pre teritorul împărației, era nu și preste aceia, „qui aliunde

¹⁾ Pesty o. c. T. I. pag. 353. Griselinii »Geschichte des Temesvarer Banats«, Wien 1780 I. Th. pag. 124. După »Codex Archivii Eccles. Episc. Ratiavorum Temesvar. Doc. XV. — Milekker »A verscezi gör. kel. szerb püspökség multja« Tört. Értesítő Temesvárt 1890 II. füzet 89. lap.

prius erant in terris caesareis, cum quibus sicut antequam patriarcha e Turcia venisset, nihil juris habebat aut potestatis, nihil postea accepit,“¹⁾ totuși acel Archiepiscop încăleacă și preste bisericile poporului român, și de-odată se face inamicul cel mai mare al unirii nu numai pre teritorul jurisdicțiunii sale, fără și în Bănătu, Slavonia, Ungaria proprie, și chiar și în Ardealu.

Între ast-felul de relațiuni ierarhice se află biserica română din Bănătu pre la inceputul vécului al 18-lea, cându se-légă pacea dela Carlovețu (1699) și mai târziu cea dela Passarovețu (1718); atunci, cându după cum mai susu amu vedutu, pre toate liniile împărației era estinsă mișcarea pentru unire.

Și ce aflăm în privința acestor mișcări a s. unirii pre aceste timpuri în Bănătu? Etă:

După reocuparea Timișorei dela Turci, la 1723, Bănătu era și se supune jurisdicțiunii eclesiastice a episcopului rom. cat. dela Cianadă cu numele L. Nádasdy (1710—1730), care numai în 5 Martiu 1724 vine la Timișoara ca episcopul recunoscut al părților banatice.²⁾ Și între altele ce instrucțiune se dă aceluia?

Realizarea posibilă a maximei dominante la curtea cea împăratăscă, adică: consolidarea partidei dinastice și paralisarea partidei turcesci-calvinesci, prin unitatea credinței catolice, dela care se măsura fidelitate către stat și tron.³⁾

Eugen de Savoia încă aceea invitațiune dă comandantului Mercy față cu cetatea Timișorei, ca acolo numai Germâni catolici să colonizeze, era celealalte confesiuni să se așede în suburbi.⁴⁾

Totu acestea se încredințază episcopului rom. cat. Nádasdy: „administrarea creștinătății rom. catolice reînviată, și încă cu acel zel apostolic, ca afară de această religie dreptă predominantă, numai locuitorii de ritul grecesc să fie suferiți în cetăți, era nu și alte confesiuni, de-orece Bănătu și în timpurile vechi, tot-deuna s'a ținut de jurisdicțiunea spirituală a Episcopului Cianadului.“⁵⁾

Dară că acesta nu s'a făcutu numai din intoleranță, fără mai multu din punctu de vedere politic, și din neîncredere față de alte confesiuni, se cunoșce din epistola Principelui Eugen de Savoia dela dtă 1 Nov. 1716 dată către comandantele Mercy.

Realizarea instrucțiunii de mai susu dată episcopului Cianadului, a formatu unu motiv și causă la lățirea s. unirii în părțile banatice, carea în acele timpuri în prima linie s'a depus în mâna episcopilor rom. cat. din Timișoara, cu aceea deosebire însă, că acuma nu s'a mai cerutu, nici s'a forțat de-odată cu unirea credinței și strămutarea respective unirea ritului ca și înainte cu 300 ani, ci pondul principal și unic s'a pus pre unirea credinței, lăsându intactu ritul orientat, care altcum prin Scaunul Apostolic tot-deuna fu prețuitu, susținutu și impus misionarilor esmiși la poporele orientale.⁶⁾

Întu promovarea s. unirii în părțile banatice, au statu întru ajutorul episcopilor rom. catolici mai cu semă membrii ordului Iesuiților, cari la anul 1717 prin împăra-

¹⁾ Nilles o. c. T. II. p. 754. nota 1.

²⁾ Oltványi o. c. pag. 23.

³⁾ Barițiu o. c. T. I. pag. 152, 182; Schwicker »Zur Geschichte der Kirchl. Union in den croatischen Grenzen« apărut în »Archiv für Österr. Geschichte« Wien 1875, Band 22, 2. Hälfte pag. 286, 287.

⁴⁾ Schwicker »Geschichte des Banats« pag. 285, 294.

⁵⁾ Relation des Cleri et Relig. des Banat, au die Kay, Hof-Commission de anno 1766, von B. Engel episc. Csanad., Cfr. Joh. N. Preyer »Monografie der kön. Freistadt Temesvar«. Temesvar 1853 pag. 58, Oltványi o. c. pag. 136. Împăratul Carolu III în ordinațiunea sa de dtă 25 Febr. și 6 Aprile 1726 demândă, ca la colonizarea Bănătuului afară de gr. or. numai r. catolici să se așede, a cărora religie se dechiară de dominantă în Bănătu.

⁶⁾ Bulla Inocentii VIII, Leonis X, Clementis VI, Pauli III, Gregorii XIII, Benedicti XIV.

tu lu Carolu VI căpătară concesiune de a se aședă în Timișoara și Franciscanii provinciei bosnense, cari pre la inceputul vécului al 18-lea în mare parte provedea parochiile rom. cat. înființate și esistente în Bănătu.¹⁾

Că în Bănătu deja la anul 1708 au trebuit să se arete mișcări de ale unirii, s'ar pută deduce de acolo, că Episcopul gr. or. alu Timișorei Isaia Diacovici cu reședința în Becicherecul mare, în suplica sa de dtă 8 Ian. 1708 dată către împăratu²⁾ cere, ca de cumva Mitropolitul sau altu episcop ore-care, sau și vre-unu preot s'ar un cu biserica Romei, prin acesta unii ca aceia să se considere de lipsiți de oficii, și în locul acelora să se alégă alții.

Cugetu că așa ceva nu ar fi cerutu numitul episcop, de nu i-ar fi datu spre aceea ansă atâtu scopul curții, lui binecunoscutu, câtu mai alesu mișcările de unire ce s'au începutu pôte a-se arêta nu numai în părțile Bihariei, ci și în părțile banatice ocupate prin imperiali.

Altcum ca resensu la această cerere se pôte consideră diploma împăratului Iosifu I. din 30 Martiu 1708, prin care în totu cuprinsul lor se confirmă cele enunciate în diplomele date prin împăratul Leopoldu I. cu dtă 23 Aug. 1692, 16 Febr. 1699.³⁾

Era dacă în părțile banatice de locu pre la inceputul vécului al 18-lea unirea nu era încă așa urdită și propagată, ca de es. în Transilvania, ori în comitatul Biharei, cauza este, că prin pacea dela Carlovețu (1699) Bănătu rămase încă sub domnia turcescă, precându Transilvania acuma la 1688 devenise sub imperiali, și părțile Ungariei de-a drepta Murșului și a Tisei asemenea erau liberate și curățite de Turci.

O altă causă a putut să zacă și în împrejurările politice de atunci. Anume: Sârbii, pre cari Rákoczi pre lângă mari promisiuni îi chemase de aliați, întâiu la 9 Aug. 1703 apoi erași la 6 Sept. 1704 prin epistola amenințătoare îndreptată către Archiepiscopul Cernoviciu, dreptu în contra Curților făcără mari servii curții împărațesce din toate părțile strimtorate, deci și politica curții a trebuit să favorizeze Sârbilor, retrăgându pre câtăva vreme de pre ordinea dălei cestiunea unirii, carea chiaru pre acelea timpuri furtunose nu numai în Transilvania, ci și în jurul Oradei și în Ungaria răsăritenă prin machinațiunile calvinilor devenise espusă pericolului de a înceta.⁴⁾ La acesta este de a se adauge, că Episcopii Cianadului locuiau afară de teritorul Diecesei, și numai câte odată viniau la reședința designată în orașul Segedinu.

Abia se gată însă subjugarea Curților și resbelul de Turci, cari, cu ocuparea Timișorei întâmplată la 17 Octobru 1716 se scot din Bănătu, era imperialii se facu domni preste acela: etă că cetățenii Lugoseni, Cararsebeșeni și Aramsarieni, cu dtă 10 Febr. 1717 într'o scrisore compusă de 12 preoți și 40 de juđi din deosebitele sate și districte, se rógă de comandantulu c. r. din Transilvania cu numele Steinville,⁵⁾ ca în locul episcopului schismaticu Moise, rămasu de Turci, să le dea de episcop pre unu anumitu Petronie.

(Va urm.)

¹⁾ Cfr. Preyer o. c. Franciscanii și în părțile Diecesei Orăđil-mari au vestitu unirea între Români. Cfr. P. Urbanus Friedrich »Historia ordinis Minorum S. Franc.« pag. 191.

²⁾ Dreptu atunci cându durante bello racotiano, popa Circa cu ajutorul calvinilor din Ardeal umbli ca pre Români să-și abată dela unire, și cându în comitatul Biharei unirea era binișor lățită Cfr. Ardeleanu »Istoria diecesei române gr. cat. a Orăđil mari« T. II. pag. 22. Nilles o. c. T. II. pag. 800.

³⁾ Barițiu o. c. T. I. pag. 238.

⁴⁾ Popa Circa până la 1711 agitatoru în tabera Curților în contra unirii.

⁵⁾ De-orece acele părți de mai nainte s'au ținut de Ardeal, și Bănătu încă nu era resignat imperialilor, ceea ce s'a întâmplat numai la 1718. Afară de acestea Steinville a fostu guvernatoru denumitu și pentru Valachia mică dela Oltu până la Orșova, ore cându cunoscutu sub numire de Bănătu Severinului.

Vezinas.

Istorie de Nic. T. Zorilă.

(Continuare.)

Linu și maestosu, dar tristu, pașese Vezinas dreptu spre Decebalu țicându:

„Regele meu, împărtășește-ne și nouă dreptele tale îngrijiri. Te vomu sprijini și noi cu vre-unu sfatū bunu.”

Ceialalți căpitani, ca și cându numai acesta ar fi așteptat-o, însoțescu cuvintele beliducelū cu unu sgomotū aprobatorū.

„Frați de arme!” începe regele Dacilorū. „Precum cu toți sciți, luptele de până acuma le-amu perduto, și legiunile inimice voru sta acuși sub zidurile acestei cetăți. Trebuie să luămū măsuri neobicinuite spre a scăpa țera de perire. Vezinas va fi comandantulū acestei cetăți. Noi cei mai mulți vomu merge în munții din partea dela mēdănōpțe a țerei, unde celea mai multe rămășițe ale armatei s'au adunatu și unde voru fi alergatu toți aceia, cari pentru patria lorū, ce i-a crescutū și nutritū, voru a-și vērșă ca tributulū celū mai de pre urmă sângele lorū. Dacă nici prin aceste silințe nu voiū pute să mē împotrivescū cu succesū inimicilorū, atunci voiū sci celū puținū, să morū vitejesce.

„O rege,” strigă unū căpitanū îmbrătrinitū în lupte. „Ai vorbitū chiar din inima mea.”

„Am făcutū cu Vezinas planulū,” continuă Decebalū. „Elū ca comandantū alū capitalei va înșelā pre generalulū legiunilorū celorū dintāiū, ce se voru ivi. Ilū va invitā la o convorbire sub zidurile orașului sub pretextulū de a închia pace. Apoi la unū semnū datū voru eși din cetate ostași într'armati și-lū voru prinde, dimpreună cu toți însoțitorii lui.”

„Acēsta ar fi o vātēmare nefertatā a solilorū,” dice unulū, ce stā față în față cu Vezinas.

„Nefertatā vātēmare?” dice acesta privindulū cruntū. „În momintele acestea de grea încercare pentru Dacia, ce n'ar fi feratū să folosimū spre mântuirea noastră? Las, căpitane, nu vorbi astfelū, căci ne-amū îndoi despre iubirea ta de patrie, pre altariulū căreia cei mai mulți Daci s'au jertfitū până acuma. Tōte, câte va spune regele, trebuie să le aflați de bune, pentru-cā într'adevērū suntū bune! Iubirea lui de patrie stā mai pre susū de ori ce egoismū, și cândū elū nu va mai avē ostași, cu cari să se lupte pentru ea, își va face singurū mōrte, pārendu-i rēū numai de aceea, că a trebuitū să vadā ruina frumoșei Dacia.”

Toți căpitanii își plēcā capetele triști și gânditorii.

„Împēratulū Romanilorū,” continuă Decebalū, „de sigurū nu-și va jertfi cu ușurință grabnicā pre unū generalū escelentū ca Longinū. Dacă cursa va succede fără vre-o altā împrejurare neprevēdută, noi amū pute să stōrcemū multe favoruri, pre cari altcum nu le-amū căpētā nici odatā. Învingerile de până acuma l'au făcutū pre Traianū stāpānū preste jumētate țara. Chiarū Sarmisegetusa va fi acuși impresuratā a două orā. Acum tōte le sciți în starea lorū cea adevēratā. Unū bine câtū de micū nu vē potū spune. Tōte stāi rēū. — Suntū însă liniștitū, căci mī-am implinitū datorința cu consciință.”

O liniște urmēzā.

„Vomū trimite” continuă Decebalū,

după-ce vede că nimeni nu dice nimica, „pre unū prinsū la împēratulū cu solia, că dacă nu va părăsi Dacia, vomū ucide pre comandantulū captivū cu celea mai înfricoșate chinuri. Traianū va fi pusū, să alēgā: ori va părăsi țara, ori va perde pre unū comandantū bunū. Dacă e adevēratū, că Longinū este conducētorulū primelorū legiuni, putemū sperā, că nu va jertfi pre unulū dintre sfetnicii sēi cei mai încreduți. — Tōte celealalte le lāsāmū în buna cumpānire a lui Vezinas. Din parte-mi l'am datū sfaturile trebuincioșe. Credū, că le va sci folosi la timpulū cuviinciosū.”

„Dar pentru apērarea Sarmisegetusei ce mijlōce ați luatū, și în ce chipū vorū fi folosite acelea?” intrēbā unulū dintre cei adunați.

„Cea mai mare parte dintre apēratori,” rēspunde Vezinas, „o va formā cetățenii căți vorū pute purtā arma. Ei vorū sci mai bine, să-și apere vetrele pārințesci. Ostași încă ne va da regele. Mulți nu, căci în munții din țara de susū o să se dea cea din urmă și cea mai mare bātālie, care s'a vēdūtū ōrecāndū în rāsboele acestea. Pre zidurile cetății vomū îngrāmādi petri nenumērate, și cândū sāgețile se vorū gātā, vomū rēsturna acei bolovanii în capetele nāvāliitorilorū. Dacă tōte acestea nu vorū folosi nimica, vomū da focū cetății în ora cea de pre urmă. Cei ce nu vorū să mai trāsēcā după mōrtea regelui și după ruina totalā a țerei, vorū găsi scăpare la unū mare vasū cu otravā, care va stā în mijloculū orașului. Acolo toți din tōte părțile vorū pute ajunge câtū mai iute.”

Unū căpitanū mititelū dice:

„Tu ca comandantulū nostru vēi fi celū dintāiū, care dāndū esemplu la ceialalți vēi bē din otravā.”

Vezinas rēspunde cu ōrecare îndoelā și pārerē de rēū:

„Eū nu! Până cândū regele va trăi, eū voiū fi tot-deuna lângā elū și-lū voiū apērā de ori și ce primejdie. Pre o cale subpāmētēnā voiū ieși și cu mine dimpreună toți aceia, căți vorū voi. Căutāndū castrele regelui vomū învinge ori vomū muri alātura cu elū.”

„Nu așa,” intrerupe Decebalū pre vorbitorii. „În anumite condițiuni trebuie să se înșimplē acēsta. Dacă tu, Vezinas, vēi cādē celū dintāiū, eū imi ținū de o sfātā datorință, să mē cruțū după putință, ca rămāșițele armiei să aibā unū conducētorū, fără de care nu pōte fi.

Din contrā dacă eū voiū cādē mai întâiū, atunci Vezinas are de a face cea-ce ași fi făcutū eū.”

Și intrēbā cu privirea pre cei adunați. Căpeteniile triburilorū clātinā cu capulū în semnū de aprobare. Pre fețele unora sē pōte vedē o umbrā de nedumerire.

Regele pricepe acēstā nesiguranță și dice:

„Dacă Zamolxe va voi, ca amēndoi se murimū de odatā luptāndu-ne, conducerea o va primi celū mai bētrānū căpitanū rēmasū în viață.”

O tăcere adēncā și lungā urmēzā după aceste vorbe.

Toți plēcā ochii spre pāmētū și o presimțire penibilā le apasā sufletulū.

Parcă unū spiritū nevēdūtū s'a vīrtitū în inima fiesce căruia șoptindū: Tōte suntū zādarnice!

Nimenea nu cutēzā a intrerupe acēstā liniște durerōsā.

La amintirea gloriosulū timpū trecutū, inima fiesce căruia o cuprinde o poftā de a sēvārși fapte nemuritorē.

Și ōre n'a fostū o glorie pentru Daci, ca pre domniū lumei să-i aibā ca tributari? N'a fostū o glorie cândū ei au fostū învingētorii lui Domițianū? Cândū acēstū trufașū împēratū a fostū silitū a le plāti tributū?

A fostū o glorie pentru Decebalū și poporulū Dacilorū. O glorie despre care ei suntū convinși, că va pētrunde ca unū rēsunsetū printre toți secolii.

Și acum? . . . Acum?

Aprōpe tōte armatele au fostū sdrobite pre cāmpurile de rāsboiū de teribilulū și neîmpēcātulū împēratū. Chiar Sarmisegetusa va fi împrejuratā și nu preste multā vreme cuceritā.

Una mai rămāne Dacilorū. Armata ce se formēzā în munți.

Acēstā ultimā și slabā speranță o mai au. Alta nu!

(Va urmā.)

Bibliografie.

Mihailū Eminescu. *Studiū criticū. Blașiū 1891. Biblioteca „Unirea”. 8° micū, 213 pag. Prețulū cu porto postalū 45 cr. v. a. sau 1 fr. 20 cm. Studiulū acesta, care a provocatū atēnțiunea cercurilorū literare nu numai de dincōce, ci și de dincolo de Carpați, se pōte procura cu prețulū indicatū sau directū dela administrațiunea foilū „Unirea” din Blașiū, sau dela „Tipografia Seminarului gr. cat. din Blașiū (Balázsfalva)”. În România broșura se aflā depusā la librăria *Socecu*.*

Revistā nouā. În zilele acestea a apărutū în Viena sub redacțiā Dlorū Romulus Boiū, Cornelius Roșescu și Visarie Isopescu o revistā literarā socialā ilustratā, cu numele „Sunete și Resunete”. Cuprinsulū: Programulū nostru. — Redacțiunea. — O dorință . . . (poesie) de Eugenū Valescu. — Încetșorū te-am întrebātū . . . (poesie) de Vioreșcu. — Carmen Sylva în Academia romānā (Visulū poetului). — Indicāri pentru îngrijirea frumșeței. — Lelia de Catonū Teodorianū. — Amico Fritz, dare de samā de Romulū Boiū. — Curierulū modei de Romeo. — Sport de Sportsman (cu ilustrațiune). — Corso în prater și bātālia de flori (cu ilustrațiune). — Humorū și Satirā. — Aforisme. — Ilustrațiunī afarā de celea amintite mai suntū: M. S. Franciscū Iosifū I. — Surorile venețiene și Interiorū din opera imperialā din Viena. — Revista va apārē odatā pre lunā și costā pre anū 6 fl. Viēță lungā cu anevoe credemū să aibā noua revistā. Vorū încetā „sunetele” și vomū rămānē numai cu „resunete”.

Introducere în sciințele comerciale în usulū școlilorū comerciale și pentru studiū particularū de Ioanū C. Panțu și Arseniū Vlaicu, profesorii la școlā comercialā. Brașovū. Tipografia A. Murșanū, 1892. 8°, 214 pag. Prețulū 1 fl. 25 cr.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Felikangasse 10.

Cabinetū de consultațiune cu celebri-tățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicinā din Viena.

Consultațiunī și prin corespondință.

Economie.

Vinul de strugurei (ribisli). În urma devastărilor cauzate în vii prin filoxeră, vinul de viță se totu imputinează și se scumpește. Locul lui a început să-l ocupe în măsură considerabilă vinul artificial, fabricat din diverse materii stricacioase sănătății. Ast-fel stând lucrul nu rămâne alta, decât a suplini vinul natural de viță prin vin de pome, care deși nu are prețul și puterea vinului de viță, cel puțin nu strică sănătății. Dintre deosebitele fructe spre scopul acesta mai acomodată se par bobe de strugurei. Ca să se potă prepară vin din ele trebuie să fie cöpte bine, dară nu răscopte. După ce se adună bobele se solvesc, se lasă, să rămână 24 ore în mustul lor, apoi se storc și mustul cäsigtat se străcură bine. Fiindcă mustul de strugurei este acru, conținând 21% acime și numai 6.4% zăcharu, precändu mustul, ca vinul din el să se potă bea, trebuie să conțină 18—30% zăcharu și numai 6—8% acime; spre a reduce acimea și înmulți

alcoholul, se pune zăcharu în mustu și anume, pentru pregătirea vinului comun la 1 litru mustu de strugurei se adaugă 2 litre apă și 450—500 gr. zăcharu; dacă voim vinu mai finu, punem în aceeași cantitate de mustu și apă cam 600—700 gr. zăcharu. Zăcharul se solvesc mai întâi în apă, soluțiunea aceta se tornă după proporțiunea de mai susu preste mustu, așa însă cätu butea să rămână golă cam de 5 cm. apoi se astupă ușor și se lasă să fierbă la o temperatură de 14—16°C. Dacă ferberea ar încetă înainte de a se fi prefăcut în alcoholu partea principală a zăcharului, totă soluțiunea se trage în altă bute curată; câteva litre din ea se încăldescu la o temperatură de 30—40°R. apoi se tornă în bute, prin ce de noiu va începe ferberea. Aședându-se și a două ferbere, se astupă bine butea și apoi la 3—4 luni se trage vinul în buteli.

Pulverea de varu nestinsu. Este cunoscutu, că dacă se lasă varul nestinsu timpu mai îndelungat la aeru liberu se preface în pulvere, prin ce își perde valoarea. Ca totuși economul să fie încätva recom-

pensatü, e consultu a folosi pulverea aceta pentru gunoarea pämentului, și în specie a grädinelorü, cu atâtü mai virtosu, că acolo, unde suprafața pämentului e presärată cu pulvere de varu nestinsu nu se tinu insecte. Cu deosebire se recomandă presärea varului nestinsu pre straturile de flori, unde insectele de comunu causözä daune simțite.

Asigurarea vitelorü. Consiliulu sanitaru supremu din Austria este de päreru, că numai atunci se potü scöte din comeriü vitele morböse și vändarea cärni din acele vite, cândü fiesce care proprietariu va fi obligatü a-și asigurä vitele contra morbulu și altorü nefericiri, ce nu provinu din vina proprietariului. În atare casu sciändu proprietariu că-și primesce prețulu vitei, dela statü ori societatea de asigurare, nu are causä, să recacä, că vitele-i suntü atacate de morbü.

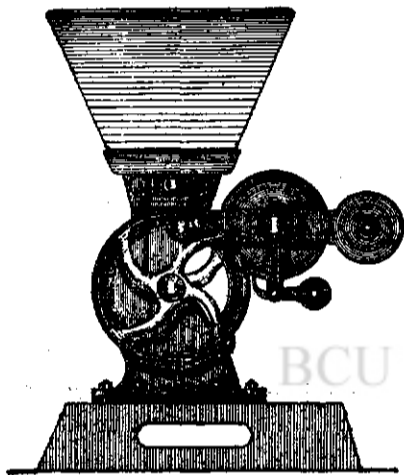
Editorü și redactorü räspondötörü:

Dr. Vasiliu Hossu.

(7) 8—10

Josifu Gans,

fabricantü si reparatoriu de masine agronomice
in Blasiu (Balázsfalva)

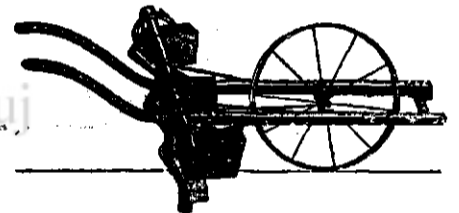
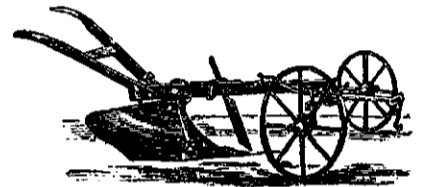

recomändä pre lângä garanța și servițiu solidu și promptu depositulu seü de

pluguri, masine de imblatitu, de cusutu, de trieratü și de alte instrumente economice,

töte din fieru batutu.

Töte obiectele anuntite se potü procurä și pre lângä solvire în rate.

Fundatä în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

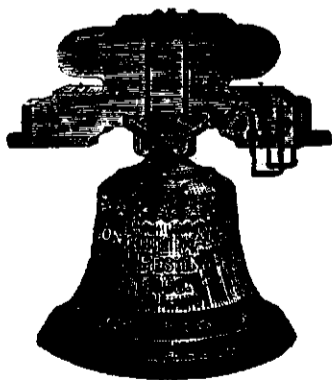
Liferantü de curte
alü Alteței Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosifu.

proprietariulu primei fabrici ungare de masine și recnisite de pompieri, turnätoriu de clopote și metalu

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomändä atențiunei preanonrațilorü domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabricä atâtü grupuri cätü și clopote singuraticu: cu scaune de fieru patentate și cu chivere (cörne) scutite de frecare. Fabrica a liferatü dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, într'altelu și celü dela metropolia din București în greutate de 8000 kilograme.

Se aflä umblätöre scutite de mirosu, arangiamente pentru bai, conducte pentru apă si pompe pentru fantani.

(4) 21—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimitü la cerere gratuitü și franco.

Distinsu în anulü 1885 la esposițiunea regnicolarä din Budapesta pentru lucru escelentü, progresu și capacitate de concuringä cu diploma cea mare de onöre.

Fundatä în an.
1800.

K. Zechmeister și Fiulu

Liferantü de curte
alü Alteței Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosifu.

neguțätörü de articli de miere și cära
în Györ

recomändä atențiunii binevoitore a Onoratului Cleru luminile lorü de cära:

Lumini adevärate de cära 1-a unü kg.	fl. 2.50
" " " " 2-a " " "	" " 2.00
Lumini de cära artificialä	" " 1.40
Pascalis I-a	" " 2.60
" II-a	" " 2.00
Lumini galbine de cära	" " 2.00

Luminile se aflä în ori ce mărime, și la comande superioare la 10 kgrame se espedezä francate la ori ce stațiune de poste, de näi saü de căi ferate.

Bunätatea luminilorü nöstre de cära o dovedescü nenumärate scrisori de recunoscintä.

Cu deosebitä stimä

K. Zechmeister și Fiulu.

(3) 9—10